นักเรียนทุนอานันทมหิดล ระดมสมองป้องกันไฟป่า รวมพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน

นำเสนอเมื่อ : 15 พ.ค. 2569

ชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ระดมสมองจัดทำโครงการป้องกันไฟป่า ผสานความร่วมมือทุกมิติ หาทางแก้ไขเรื่องไฟป่าอย่างยั่งยืน ผ่านการทำงาน 3 ด้านคือการวิจัยโดยใช้ Remote Sensing หรือเทคโนโลยีการสำรวจข้อมูลระยะไกล นำภาพจากดาวเทียมมาสำรวจจุดความร้อน การทำแอพลิเคชั่นตามรอยเผา และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน, การสื่อสารกับสังคมผ่าน Facebook ชื่อเพจฝ่าฝุ่น และ Youtube ชื่อรายการปันปัญญ (Punpunya) พร้อมปลุกพลังเยาวชนผ่านโครงการด้านการศึกษาต่างๆ และการจัดทำนิทานชุด “หัวขวานลดไฟ ไร้ฝุ่น PM 2.5” ซึ่งเป็นหนังสือนิทาน 3 เล่ม 1)ไฟป่า น่ากลัวจัง, 2)ไฟนาอย่าก่อนะ และ 3)ฝุ่นเมืองเรื่องใหญ่ แจกฟรีให้กับนักเรียนชั้นอนุบาล-ประถมศึกษา ในทั่วประเทศ

ศาสตราจารย์ ดร.อภินิติ โชติสังกาศ ประธานชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดลคนปัจจุบัน กล่าวว่า “มูลนิธิอานันทมหิดล ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2498 พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรรัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระอนุสรณ์ถึงพระบรมเชษฐาธิราช และมีพระราชประสงค์จะพัฒนาคนเพื่อพัฒนาชาติ สืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ในหลวงรัชกาลที่ 8 ที่ทรงสนพระราชหฤทัยด้านการศึกษา จึงทรงตั้งทุนมูลนิธิอานันทมหิดล คัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถทางวิชาการสูง และมีคุณธรรม ไปศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา คล้ายกับทุนเล่าเรียนหลวง ซึ่งเป็นทุนระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นทุนที่ไม่มีการผูกมัด ผู้รับพระราชทานทุนสามารถกลับมาพัฒนาประเทศในมุมที่ตนเองถนัดได้ มี 8 แผนกคือ 1)แพทยศาสตร์, 2)วิทยาศาสตร์, 3)วิศวกรรมศาสตร์, 4)เกษตรศาสตร์, 5)ธรรมศาสตร์, 6)อักษรศาสตร์, 7)ทันตแพทยศาสตร์ และ 8)สัตวแพทยศาสตร์ โดยทรงมีพระราชดำริการพัฒนาประเทศจะต้องเริ่มที่การพัฒนาคน และผู้ที่สำเร็จการศึกษากลับมาแล้ว ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อประเทศชาติ

สำหรับชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล เกิดจากผู้สำเร็จการศึกษาโดยมูลนิธิอานันทมหิดลรวมตัวกันขึ้นและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ เช่น เมื่อนายปราโมทย์ ไม้กลัด อดีตประธานชมรมฯ และผู้ใหญ่ในชมรมอีกหลายท่าน ได้มีโอกาสพานักเรียนทุนเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระ บาท พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องราวต่างๆ มากมาย หนึ่งในนั้นคือ ก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ Climate Change และการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยต้นไม้ และ นอกจากนี้ชมรมฯ ยังมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ อาทิ การทำหนังสือสาระน่ารู้เพื่อประชาชน ที่ทำมาต่อเนื่องตั้งแต่สมัย นายปราโมทย์ ไม้กลัด ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล, ดร.วิรไท สันติประภพ และต่อเนื่องจนมาถึงสมัยที่ ศาสตราจารย์ นพ. จรัญ มหาทุมะรัตน์ เป็นประธานชมรมฯ และเป็นช่วงที่เกิดปัญหาเรื่องฝุ่น PM 2.5 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 ท่าน อ.จรัญ ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ชมรมฯ จัดทำโครงการเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องฝุ่น จึงทำให้เกิดคณะกรรมการเพื่อทำงานในเรื่องดังกล่าวฯ ต่อเนื่องมาจนถึงสมัย ดร.เจน ชาญณรงค์ อดีตประธานชมรมฯ ซึ่งได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง

ศาสตราจารย์ ดร.อภินิติ โชติสังกาศ กล่าวต่อไปว่า “เรื่องไฟป่า ซึ่งเป็นต้นตอใหญ่ของปัญหาเรื่องฝุ่นในประเทศไทยนั้น ชมรมฯ ได้มีแนวทางการทำงาน 3 ด้านด้วยกันคือ 1)การวิจัย ดร.เจน ชาญณรงค์ ได้เริ่มนำ Remote Sensing คือเทคโนโลยีการสำรวจข้อมูลระยะไกล

มาดูจุดความร้อนตามภาพถ่ายดาวเทียม ที่บ้านก้อ อ.ลี้ จ.ลำพูน ซึ่งเป็นชุมชนที่อพยพเมื่อสร้างเขื่อนภูมิพล จ.ตาก เกิดเป็นโครงการ “บ้านก้อแซนด์บ็อกซ์” มีการทำแอพพลิเคชั่นชื่อ “ตามรอยเผา” ซึ่งเป็นระบบติดตามพื้นที่เผาไหม้ในที่โล่งใช้ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง เพื่อชี้เป้ารอยเผาและวิเคราะห์รองรอยพื้นที่ไฟไหม้ ผศ.พ.ท.ดร.สรวิช สุภเวช เป็นหัวหน้าจัดทำแอพลิเคชั่น มีสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สนับสนุน โดยผลจากการวิจัยพบว่าต้นตอของไฟป่าส่วนหนึ่งเกิดเพราะปัญหาด้านสังคม เช่น การติดยาเสพติดจึงเผาป่า หรือการเผาป่าเพราะไม่มีงานทำ นอกจากนี้ยังมีโครงการเรื่องกลไกคาร์บอนเครดิต หรือสิทธิที่เกิดจากการลดหรือกักเก็บก๊าซเรือนกระจกผ่านโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่ได้การรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวของรับรอง ซึ่งจะสร้างรายได้นำมาใช้สงเสริมการดูแลป่า ของศาสตราจารย์ ดร. พูนพิภพ เกษมทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีการสร้างอาชีพให้ชาวบ้าน, การช่วยเหลือในเรื่องพืช, ดิน, ปุ๋ย, น้ำบาดาล, ป่าชุมชน, การท่องเที่ยว, หัตถกรรม ฯลฯ

2)สร้างการรู้ตระหนัก สื่อสารผ่าน Facebook ชื่อเพจฝ่าฝุ่น เป็นการให้ความรู้ประชาชนเรื่องฝุ่น และการทำ Youtube ชื่อรายการปันปัญญ (Punpunya) รวมถึงเผยแพร่ใน Tiktok เป็นการให้ความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดลอม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งได้ดำเนินการมานานกว่า 2 ปี โดยมี ดร.รติพร มั่นพรหม และ ดร. ธิติ สุทธยุทธ์ เป็นทีมงานหลัก ด้วยความช่วยเหลือของคุณเมษนี สถาวรินทุ โปรดิวเซอร์อาวุโส ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 มีการไลฟ์สดทางเพจเดือนละ 2 ครั้ง และมีกิจกรรมปันปัญญสัญจร เพื่อให้นักเรียนทุนฯ นำความรู้ที่ได้ไปศึกษามาให้ความรูและช่วยเหลือชาวบ้าน ทานองคมนตรี นพ.เกษม วัฒนชัย ยังได้กรุณามาให้ความรู้เรื่องการเตรียมเยาวชนให้พร้อมเผชิญกับภาวะโลกร้อน, ศ.ดร.นพ.วีรพันธุ์ โชวิฑูรกิจ เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ผลกระทบต่อสุขภาพที่คุณต้องรู้, ผศ.ดร.ธนะบูลย์ สัจจาอนันตกุล เรื่องจากโลกร้อน...สู่อาหารอนาคต และอาหารยั่งยืน เป็นต้น

3.การศึกษาและพัฒนาเยาวชน ได้ตั้งเป้าให้ผ่านโครงการพัฒนาการศึกษาโดยใช้หลักบวร บ้านวัดโรงเรียน เตรียมให้เยาวชนรับมือภัยโลกร้อน โดยมีโรงเรียนเป้าหมายได้แก่ รร.พระราม 9 กาญจนาภิเษก เขตห้วยขวาง และ รร.อานันท์ (ป่าละอู) อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีการจัดทำโครงการ บวร เพาะเห็ด และอื่นๆ โดยที่ผ่านมายังมีการจัดทำนิทานชุด “หัวขวานลดไฟ ไร้ฝุ่น PM 2.5” เป็นหนังสือนิทาน 3 เล่ม ชื่อ 1)ไฟป่าน่ากลัวจัง, 2)ไฟนา อย่าก่อนะ และ 3)ฝุ่นเมืองเรื่องใหญ่ แจกฟรีให้กับนักเรียนชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาในโรงเรียนทั่วประเทศ โดยมี ผศ.สพ.ญ.ดร.วรพร สุขุมาวาสี เป็นหัวหน้าโครงการฯ โดยทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้การสนับสนุน และในปีนี้ ดร.รัตนา แซ่เล้า จะนำทีมงานลงพื้นที่ทำกิจกรรมพัฒนาเยาวชน ตามโครงการพลังเยาวชน ต้นกล้าสีเขียว ที่โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี และที่โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ อ. ลี้ จ.ลำพูน เพื่อสงเสริมความรู ทักษะ และการมีส่วนรวมของเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาไฟป่า

ประธานชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ได้กล่าวทิ้งท้ายว่า “โครงการฯ ทั้งหลายเหล่านี้มีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในระยะยาว เป็นการน้อมนำพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรรัชกาลที่ 9 ที่ตั้งพระราชหฤทัยให้นักเรียนทุนฯ ได้นำความรู้ความสามารถมาพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และใช้แนวทางพระราชดำริว่าด้วยเรื่องธรรมชาติช่วยธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศของเราอย่างยั่งยืน”